

OVERFØRSELSMODTAGERE 16. marts 2016

Debat: Fattigdom er et stort problem i Danmark

I Danmark er der folk, der skipper måltider og afstår fra at købe nødvendig medicin, fordi økonomien er for stram. Særligt fattige kontanthjælpsmodtagere har store afsavn – og med det nye kontanthjælpsloft er det børnene, der står for skud.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

📞 40 25 18 34

✉️ la@ae.dk

Analysechef

Jonas Schytz Juul

📞 33 55 77 10

DEBATINDLÆG

Skrevet af

Lars Andersen

Direktør

Jonas Schytz Juul

Analysechef

I de seneste uger har diskussioner af ulighed og fattigdom fyldt meget i den offentlige debat, og i sidste uge kom SFI med en stor rapport om fattigdom og afsavn. En rapport, der her i avisen blev oversat til, at fattige børn faktisk har det langt bedre end frygtet, og at det er meningsløst at tale om materiel fattigdom i Danmark.

Denne udlægning fortjener imidlertid en nuancering. For selv om det fremgik af rapporten, at børn af fattige ikke lider væsentligt større afsavn end andre børn, så stod det samtidig klart, at fattige i Danmark har et markant højere omfang afsavn end ikke-fattige. Faktisk er der dobbelt så mange af de økonomisk fattige danskere, der ikke har råd til at købe frugt og grønt, at lave sociale aktiviteter med vennerne eller har andre afsavn end blandt den øvrige befolkning.

Når børnene i fattige familier ikke oplever afsavn i væsentligt større udstrækning end andre børn, hænger det sammen med flere ting.

For det første viser undersøgelsen, at fattige forældre prioriterer børnene over sig selv. Mere end hver tredje af de økonomisk fattige forældre har ladet være med at købe nødvendige ting til sig selv til fordel for deres børn.

For det andet er vores velfærdssamfund i høj grad orienteret mod at afværge børnefattigdom. Børnefamilier kan få forskellige tillæg og sociale ydelser, som fattige uden børn ikke har ret til. Med udsigten til et nyt kontanthjælpsloft for børnefamilier er regeringen dog i gang med fjerne denne beskyttelse af børnene.

For det tredje påpeger SFI, at undersøgelsen formentlig undervurderer omfanget af afsavn blandt de fattige. Undersøgelsen bygger nemlig på registertal fra 2012, og en del af dem, som blev opgjort som fattige i 2012, vil ikke længere være det i 2015, hvor interviewundersøgelsen blev gennemført.

Summa summarum er der bestemt ikke grund til at aflyse diskussionen om fattigdom i Danmark ud fra SFI's undersøgelse. Tværtimod var der flere vigtige konklusioner i rapporten, som vi bør tage til efterretning, hvis vi skal gøre os håb om at mindske fattigdommen herhjemme. En vigtig konklusion er, at dem, der især oplever afsavn, er kontanthjælpsmodtagere. Ikke færre end 70 pct. af de fattige kontanthjælpsmodtagere har ifølge rapporten basale afsavn og har fx ladet være med at spise tre måltider om dagen pga. økonomien, droppet at tage offentlig transport, fordi pengene ikke rakte eller har ladet være med at købe lægeordineret medicin, fordi de ikke havde råd.

Hver tredje kontanthjælpsmodtager har mindst tre basale afsavn. Foruden de allerede nævnte kan basale afsavn også være, at man ikke har opvarmet boligen tilstrækkeligt pga. økonomi, at man ikke har haft venner eller familie til middag som følge af pengeproblemer, eller at man ikke har tilstrækkeligt varmt vintertøj, fordi økonomien ikke tillader det.

Undersøgelsen tyder på, at der i Danmark går et stærkt socialt og økonomisk skel mellem de danskere, der har et arbejde, og dem, der står uden for arbejdsmarkedet. Børn af fattige kontanthjælpsmodtagere oplever således et væsentligt højere omfang af afsavn end børnene i de fattige familier, hvor forældrene arbejder. Hvert fjerde barn i de familier, hvor forældrene ikke har job, har fx måttet undvære at fejre fødselsdag med klassen eller kammerater af økonomiske grunde.

Det er derfor alarmerende, at regeringen lægger op til at øge skellet mellem de beskæftigede og dem på kontanthjælp med det nye loft. En enlig mor på kontanthjælp med to børn vil miste i omegnen af 2.900 kr. hver eneste måned som konsekvens af regeringens kontanthjælpsloft. Hvis moren samtidig rammes af 225-reglen, reduceres det månedlige rådighedsbeløb til mad, transport og vintertøj med mere end 3.000 kr. om måneden. Det er altså mere end en femtedel af månedsbudgettet, der skal skæres fra, med det nye loft. De seneste uger har der i medierne været flere eksempler på kontanthjælpsmodtagere, der med det nye kontanthjælpsloft vil blive nødt til at flytte fra deres hjem, fordi de ikke vil kunne betale huslejen.

I løbet af de seneste 10 år er fattigdommen målt ud fra fattigdomsgrænsen fordoblet herhjemme. Der er i dag i omegnen af 40.000 fattige personer, hvoraf 8.000 er børn. Regeringens svar på fattigdomsproblematikken har været at afskaffe fattigdomsgrænsen, så Social- og Indenrigsministeriet ikke længere skal følge udviklingen. Dermed undgår man også at dokumentere, hvordan det nye kontanthjælpsloft vil øge fattigdommen herhjemme. Uden en fattigdomsgrænse har man ingen mulighed for at følge udviklingen i fattigdom og sætte mål for fattigdomsbekæmpelse. Hvis man reelt ønsker at mindske fattigdom, er man nødt til at starte med at afgrænse en gruppe af fattige.

Det er på høje tid, at vi indser, at fattigdom er et problem i Danmark. Fattigdom er relativ. Hvis man af økonomiske grunde ikke kan leve det sociale liv, som anses for normen i et samfund, bliver man hægtet af. Og som SFI-rapporten viste, er der i Danmark også folk, som skipper måltider, fordi de ikke har råd, og som afstår fra at købe medicin, fordi det bliver for stramt økonomisk. Med det nye kontanthjælpsloft vil vi se en stigning i sociale og materielle afsavn blandt børnefamilier på kontanthjælp. Nogle vil endda være nødt til at flytte fra deres hjem. Det er umiddelbart lidt svært at se, hvordan denne strategi skal få dem tættere på et job.

Kommentar bragt i Berlingske d. 16. marts 2016